Я і моя школа

50 незвичних способів

Як заохотити дитину до читання

ПРЯМУЄМО РАЗОМ

HOUSE OF EUROPE

Plattform Dresden e.V.

Двомовний збірник тез
за результатами міжнародної онлайн-конференції
«Як заохотити дитину до читання: 50 незвичних способів»

Bilingual book of theses
based on the results of the international online-conference
«How to encourage your child to read: 50 unusual ways»

«Як заохотити дитину до читання: 50 незвичних способів»:
двомовний збірник тез за результатами міжнародної онлайн-конференції

Упорядниця, коректорка **Марія Урста**
Верстальниця-дизайнерка **Олександра Цимбалюк**

Формат 145x210
Цифрові шрифти: Roboto
Мови: українська та англійська.
Цей двомовний збірник тез містить матеріали міжнародної онлайн-конференції «Як заохотити дитину до читання: 50 незвичних способів», яка відбулася 17 лютого 2024 року. У ньому представлені інноваційні та практичні методи, лайфхаки, поради, які допоможуть зацікавити дітей і підлітків у читанні. Збірник буде корисним для учителів/-ок початкових класів, вихователів/-ок закладів дошкільної та позашкільної освіти, дорослих, бібліотекарів/-ок, шкільних психологів/-инь, педагогів-організаторів і педагогинь-організаторок, студентів/-ок педагогічних ЗВО і ЗПФВО. Його можна використовувати для проведення семінарів, тренінгів та інших заходів, присвячених проблемам читання. Збірник тез рекомендований до розміщення на вебсайтах ОЦ «Я І МОЯ ШКОЛА», «House of Europe» та інших організацій, які підтримують розвиток читання в Україні і поза її межами.
Термін придатності не обмежений.
Створено за грантової підтримки персональних проєктів «Освіта та робота з молоддю» програми «House of Europe».

«How to encourage your child to read: 50 unusual ways»: bilingual book of theses
based on the results of the international online-conference
Compiled and proofread by **Mariia Ursta**
Graphic designer **Oleksandra Tsymbaliuk**

Format 145x210
Digital fonts: Roboto
Languages: ukrainian and english.
This bilingual book of theses based on the results of the international online-conference «How to encourage your child to read: 50 unusual ways», which took place on 17 February 2024. It presents innovative and practical methods, lifehacks and tips to help get children and teenagers interested in reading. The collection will be useful for primary school teachers, educators of pre-school and out-of-school education institutions, adults, librarians, school psychologists, teacher-organisers and students of pedagogical universities. It can be used for seminars, workshops and other events dedicated to reading issues. The bilingual book of theses is recommended for posting on the websites of the following centres «ME AND MY SCHOOL», «House of Europe» and other organisations that support the development of reading in Ukraine and abroad.
The shelf life is not limited.
Created with the grant support of the «House of Europe» programme's of education and youth work personal projects.

ЗМІСТ

Передмова. . . . 4
Introduction. . . . 5
Читацька культура та читацька грамотність: чи можливе одне без іншого? . . . 6
Багряна Анна. . . . 7
Винник Марта. . . . 8
Гарюнова Юлія. . . . 10
Джема Ольга. . . . 11
Димовська Анна. . . . 12
Єгорушкіна Катерина. . . . 14
Ключник Тетяна, Барсук Ірина. . . . 16
Лавочкіна Світлана. . . . 17
Мацулевич Александр. . . . 19
Мороз Мар`яна. . . . 20
Павленко Марина. . . . 23
Петруньок Надія. . . . 25
Поворознюк Лідія. . . . 26
Стряпко Антоніна. . . . 27
Черкас Олександр. . . . 28
Юзьв`як Тетяна. . . . 30
Яковенко Оксана, Ждан Наталія. . . . 31

Reading culture and reading literacy: is it possible to have one without the other? . . . 33
Bahriana Anna. . . . 34
Cherkas Oleksandr. . . . 35
Dymovska Anna. . . . 37
Dzhema Olha. . . . 39
Hariunova Iuliia. . . . 41
Yehorushkina Kateryna. . . . 42
Kliuchnyk Tetiana, Barsuk Iryna. . . . 44
Lavochkina Svitlana. . . . 45
Matsulevych Aleksandr. . . . 47
Moroz Mariana. . . . 48
Pavlenko Maryna. . . . 51
Petruniok Nadiia. . . . 53
Povorozniuk Lidiia. . . . 54
Striapko Antonina. . . . 55
Vynnyk Marta. . . . 56
Yakovenko Oksana, Zhdan Nataliia. . . . 58
Yuzviak Tetiana. . . . 60

Павленко Марина

ДАВАЙТЕ ВБ`ЄМО КНИЖКОЮ МУХУ (ПРО ЧИТАННЯ — БЕЗ ДРАМАТИЗАЦІЇ)

Членкиня Національної спілки письменників України; кандидатка педагогічних наук; доцентка кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання УДПУ ім. Павла Тичини.

Як уже видно з назви нашої локації, перше, на чому хочу зупинитись, — це на тому, щоб ЛІКВІДУВАТИ НАПРУГУ НАВКОЛО ЦІЄЇ ТЕМИ.

Не варто панікувати: варто підійти тверезо і прагматично. Так, сучасні діти читають менше, але... Чи так уже добре було, що ми колись читали все підряд? Що з тієї літератури залишилось у наших головах? Чи все те, що залишилось, було корисним? Нас точно нічого з прочитаного не травмувало?

Також, гадаю, у жодному разі не треба змушувати читати або, іще гірше, використовувати читання як покарання. Це викличе тільки спротив. Так само, як і заборона «зависати» у соцмережах. Краще спокійно визнати численні переваги інтернету (давні письменники теж мали би їх за щастя). А потім — так само спокійно й без фанатизму — усвідомити переваги читання.

Узагалі виховання критикою — «із найкращими намірами», звісно! — це інерція радянської педагогіки. Це обрубування крил. Не випадково дитина потім боїться запитати, боїться сказати свою думку. Дитина боїться книжки!

Звідси випливає наступний момент: ПОЗБУТИСЯ ФАЛЬШІ. Тобто оцього всього пафосу на кшталт «Книга вчить, як на світі жить», «Ті, хто читають книжки, завжди будуть керувати тими, хто дивиться телевізор», «Книга — це святе» тощо. По—перше, якщо ми зараз почнемо повчати сучасну дитину, «як жити», вона відправить нас далеко і справедливо, відстоюючи свій особистий простір. По—друге, насправді книжка не вчить —вона тільки пропонує нам якісь варіанти із численних моделей поведінки. Вона просто розширює наші світ і можливості, показуючи його нам із різних — часто несподіваних — кутів зору. Так само як і ті, які читають, не завжди керують, але принаймні вони й до влади обиратимуть тих, хто читає, а отже, мислить.

Я проти сакралізації книжок. Більше того, навіть скажу: книжка — це товар. Ми спокійно купуємо дитині іграшку за 300 грн., яку вона може зламати першого ж вечора, спокійно купуємо вдяганку (іще дорожчу!), якої так ніколи й не вдягнемо, тож так само нормально, якщо ми купимо якусь не дуже «свою» книгу. Або купимо книжку, прочитаємо її один раз і віддамо ближньому. Якусь книжку прочитаємо до половини і цього буде достатньо. Якась книжка буде служити нам хорошою підставкою під гарячу каструлю, якась — допоможе розпалити вогонь у складних обставинах (про муху було проспойлено вже в заголовку, але нікого насправді вбивати не будемо: ми накриємо муху чашкою, під чашку підкладемо книжку, винесемо нашу конструкцію на балкон або надвір — і просто випустимо муху на волю, хай живе). Звісно, не йдеться про ЧУЖУ книгу, наприклад, бібліотечну тощо: її треба шанувати, як і будь—яку позичену річ.

А якусь книгу ми залишимо в своїй домашній бібліотечці й будемо перечитувати.

Отже, я проти лукавства, яке ми нав`язуємо дітям, повторюючи заїжджені стереотипи, які насправді не працювали навіть у «нашій» молодості. А діти відчувають, о, як вони відчувають фальш!

Звідси важливий наступний момент: СУЧАСНІ ДІТИ НЕ ДУРНІШІ І НЕ ГІРШІ.

Сьогоднішнє покоління любить говорити «лаконічно» і стисло, але чи є це погано? Сучасне покоління віддає перевагу жити «на чилі», а не «постраждати» і «принести якомога більше користі», як це було заведено в старшого покоління, і чи є це аж так погано?

Звісно, діти й підлітки не хочуть читати, бо це про: щось страждальне, щось силуване, щось фальшиво—пафосне, щось далеке від життя тощо.

І це ж покоління водночас травмоване війною. Травмуймо його ще й книжкою, показавши, яке воно дурне й «неправильне»?! Чи, може, краще мотивувати успіхом, підтримкою, похвалою? Адже ми завжди знаходимо сили й час на те, що справді любимо.

Pavlenko Maryna

HOW TO SWAT A FLY WITH A BOOK (ABOUT READING WITHOUT DRAMATISATION)

Member of the National Union of Writers of Ukraine; PhD in Pedagogy; associate professor of the Department of ukrainian literature, ukrainian studies and methods of teaching at the Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

As the name of our location already suggests, the first thing I want to focus on is to EASE THE TENSION AROUND THIS TOPIC.

There is no need to panic: we should take a sober and pragmatic approach. Yes, today`s children are reading less, but... Was it really so good that we used to read everything? What of that literature remains in our heads? Was all of it useful? Did anything we read traumatise us?

Also, I think we should never force reading or, even worse, use reading as a punishment. This will only provoke resistance. Just like a ban on social media. It`s better to calmly acknowledge the many advantages of the Internet (ancient writers would have been happy to have them too). And then — just as calmly and without fanaticism — to realise the benefits of reading.

In general, education by criticism — with the best of intentions, of course! — is an inertia of Soviet pedagogy. It is the cutting off of wings. It`s no accident that later on a child is afraid to ask questions, afraid to express his or her opinion. The child is afraid of the book!

This leads to the next point: GET RID OF THE FALSE. That is, all this pathos like «A book teaches you how to live in the world», «Those who read books will always rule those who watch TV», «A book is sacred», and so on. Firstly, if we start teaching a modern child «how to live» now, he or she will send us far away and rightly so, defending his or her personal space. Secondly, the book does not actually teach — it only offers us some options from numerous models of behaviour. It simply expands our world and possibilities by showing us it from different — often unexpected — angles. Just like those who read do not always rule, they will at least elect those who read, and therefore think, to power.

I am against the sacralisation of books. Moreover, I would even say that a book is a commodity. We can easily buy a toy for 300 hryvnias for a child that he or she can break the very first night, we can easily buy a dress (even more expensive!) that we will never wear, so it is just as normal if we buy a book that is not really «ours». Or we buy a book, read it once and give it to a neighbour. Some books will be read up to halfway through and that will be enough. Some books will serve us as a good stand for a hot pot, some will help us light a fire in difficult circumstances (the fly was mentioned in the title, but we won`t actually kill anyone: we will cover the fly with a cup, put a book under the cup, take our construction to the balcony or outside, and just let the fly fly free, let it live). Of course, we are not talking about someone else`s book, for example, a library book, etc.: it should be respected, just like any borrowed item.

And we will keep some books in our home library and re-read them.

So, I am against the hypocrisy that we impose on children by repeating hackneyed stereotypes that didn`t really work even in «our» youth. And children feel, oh, how they feel the falsity!

Hence the next point is important: TODAY`S CHILDREN ARE NEITHER STUPIDER NOR WORSE.

Today`s generation likes to speak «laconically» and concisely, but is this a bad thing? Today`s generation prefers to live «on the chilli» rather than «suffer» and «do as much good as possible» as the older generation did, and is this really a bad thing?

Of course, children and teenagers don`t want to read because it`s about something suffering, something forced, something fake, something far from life, etc.